

nünk kell (elsősorban a faiparra, idegenforgalomra gondolunk). A területgazdálkodásnak nagy jelentősége van a mi térségünkben (Budapest, ipari övezetek, üdülőterületek). Önálló üzletággá válhat, akár a közeli jövőben is.

A számítástechnika nagy sebességgel „terjeszkedik” nálunk, jelentős eredményeink vannak, elsősorban ügyviteli vonalon, de lassan a termelésirányítás területére is betör. A távolabbi jövőben önálló egységgé is válhat, esetleg egyéb tevékenységgel párosítva.

Az elmúlt években jelentős változások-átrendeződések jöttek létre tevékenységünkben (megszűnt a magasépítés és a klasszikus asztalosmunka, számítástechnikai csoport alakult, elterjedt a szerződéses üzemeltetés a vendéglátóiparunkban stb.). Ilyenek a jövőben is várhatók. Ezekkel együtt

belső érdekeltégi rendszerünket is korszerűsíteni kell

(belső vállalkozások, az erdészet önállóságának fokozása, eszközök bérbe adása stb.).

Úgy érezzük, hogy munkánkkal fontos társadalmi igényt elégítünk ki, de szakmánk alapvető követelményeinek is megfelelünk. Tevékenységünkkel azt szeretnénk példázni, hogy az erdő többcélú hasznosításakor összeegyeztethető a társadalom erdő iránti igényeinek kielégítése az eredménytermeléssel. Nyitottak vagyunk a társadalomban újuló igények teljesítésére és gazdálkodásunk állandó fejlesztésére.

A PARKERDŐGAZDÁLKODÁS ÉS AZ IDEGENFORGALOM

BENE KÁLMÁN

„A Duna-kanyart elsősorban Budapest főváros és környéke lakosságának napi kiránduló-, hét végi pihenő-, továbbá fontos üdülőterületeként kell fejleszteni. A fejlesztés során a terület sajátos táji adottságait és szépségét meg kell őrizni.”

Ezt tartalmazza alapító okiratunk, körvonalazva a feladatot, amelynek — a vállalati gazdálkodás mellett — gazdaságunknak meg kell felelnie. Joggal tehető fel a kérdés, hogy: hazánk legnagyobb és legjelentősebb, az állam költségvetéséből ilyen céllal legjobban támogatott parkerdeje miért a jogelőd Pilisi Állami Erdőgazdaság megnövelt területén létesült?

A főbb indokok a következők voltak:

- Fővárosunknak, amely Magyarország lakosságának egyötödét viszonylag kis területen tömöríti, olyan erdőkre van szüksége, amelyek növelik és helyettesítik a korlátozott számú közparkok regenerálódásra, pihenésre alkalmas zöldfelületeit, szigeteit. A budai hegyvidék pozitívan befolyásolja Budapest klímáját is; oxigéntermelő, por- és zajszűrő képessége fontos ökológiai tényezőként hat.
- A Visegrádi-hegység, a Pilis pedig a budai hegyvidék méreteit növeli meg, magában foglalva a páratlan üdülőértékű Duna-kanyart, amelyet számos történelmi emlék és természeti érték is igen vonzóvá tesz.

- Különös arculatot kölcsönöz a tájnak az itt lakó népesség nemzetiségi homogenitása is. Az elmúlt századok során az erdőkből, az erdőn végzett munkából megélő közösségek által kialakított mesterségek (például a mészégetés) jelenleg is élnek, megfigyelhetők. Mindezek a körülmények különösen érdekessé teszik az idegenforgalom, a hosszabb időtartamú kirándulást kedvelők számára a pilisi parkerdőt.

Erdőterületünk közel kétharmada elsődlegesen üdülési, védelmi célokat szolgál, ahol a fatermesztés másodlagos, s a használat módszereit a fenti sajátos cél határozza meg. A gyalogos turizmus érdekében több mint 700 km turista utat, továbbá jelzésrendszert és 160 pihenőhelyet építettünk ki. A padok, asztalok, tűzrakóhelyek, szeméttárolók, más felszerelések fenntartását, karbantartását évről évre el kell végezni.

Az elmúlt években megépült a *visegrádi kirándulóközpont*, ahol parkolók, sétányok létesültek. Autóskemping, jurtatábor, erdei vendéglő, falusi tanya, kis állatkert, sípálya és az „*erdei művelődés háza*” várja a látogatókat. Felértük és sportterülettel bővítettük a pilisszentkereszti Szurdok-völgyet. A területünkön található Esztergom — vaskapui, Szentendre — köhegyi, Pomáz — csikóvárjaljai, Keszthely — klastrompusztai, Visegrád — nagyvilági turista-házakat kezelésre átvettük, megépítettük a „Hoffman-fogadó” éttermét és 20 főt befogadó szállórészét, a mogyoróhegyi éttermet, valamint a visegrádi „ágasházat” is. *A felsoroltak hozzávetőlegesen 120 fő számára biztosítanak olcsó szálláslehetőséget. További 120 férőhelyet jelent a mogyoróhegyi „Jurta kemping” és a 200 fős befogadóképességű autóskemping. Az úttörőszövetséggel együttműködve két állandó erdei tábort működtetünk 10 napos turnusokkal, egyenként 120 férőhellyel. A „Vöröskő I.” vándortábor négy állomáshelyét ugyancsak a parkerdőgazdászok gondozza, a „Vöröskő II.” vándortábor visegrád—mogyoróhegyi bázisát pedig mi építettük meg 1984-ben. A kisoroszi szigetsúcson — a dunai vízi turizmus közkedvelt helyszínén — sikerült megfelelő körülményeket teremteni a táborozáshoz. Mind az állandó, mind a vándortáboroknak szervezett programokat biztosítunk, amelyekben hangsúlyosan szerepel a természeti környezet védelme. Ezen programok színvonalas lebonyolítására építettük meg Mogyoróhegyen az „erdei művelődés házat”.*

A téli sportok kedvelőinek — Dobogókőn és Nagyvilágon — *két lesikló-pályát építettünk, sífelvonóval. A felsoroltakon kívül 18 km sítúrautat és 25 km sífutóutat létesítettünk területünkön. Állandó gondozással, kaszálásokkal 600 hektárnyi erdei rétet, tisztást teszünk alkalmassá a turizmus és a sportolás céljaira. Az autós turizmust szolgálja útjaink jó része, valamint számos „erdei bútorokkal” berendezett parkoló.*

Parkfenntartási feladataink nem elhanyagolható része a *terület kulturális értékeinek, régészeti emlékeinek ápolása*. Így került kezelésünkbe a visegrádi fellegvár, annak idegenforgalmi, bemutatási, környezet-karbantartási és -ápolási, valamint a Budakeszi úti páloskolostor-rom a környezetrendezési feladataival. Ez utóbbi munkálatokra ifjúsági építőtábor foglalkoztatunk évről évre.

1986—87-ben az Erdészeti Tudományos Intézetrel együttműködve, elkészítettük a parkerdőgazdászág területének látogatottsági felmérését. Eszerint *évente 8 millió látogatási napra* kell számítanunk, felkészülnünk. Segíteni kell az erdőben való tájékozódást, nevelni a pénzben nem kifejezhető értékeink megbecsülésére, megóvására és azok korlátozás nélkül való igénybevételére.

Hazánkban *az egy lakosra jutó erdőterület 1500 m², ugyanez a szám a főváros közigazgatási határain belül 25 m². A budai hegyvidék terheltsége lát-*

hatóan sokszorosa az ország bármely területén levő erdőkének. A látogatók által az erdőkbe kihordott szemét, az erdőszelek szennyezettségi aránya is így viszonyul az országos jellemzőkhöz. *Csupán a budai hegyvidék erdeibe 5500—6000 m³ szemetet hordanak ki*, amelyből mintegy 3000—3500 m³ takarítható el gépi technológiával. A fennmaradó mennyiség összegyűjtése kézi munkát kíván. Az eltakarított szemét jó része rekultiválásra váró, elhagyott bányaudvarokon vár betemetésre és csak 600—800 m³ kerül személtlerakóhelyekre.

Közjóléti munkánk részeként propagandakiadványokban ismertetjük a Pilis természeti értékeit, s megpróbáljuk a látogatók figyelmét felhívni azok megőrzésére, a védelem jelentőségére és módjaira, hogy erdőterületeink az elkövetkező években is megőrizték az életminőség javítását célzó funkciókat.

A BUDAPESTI ERDŐKÉRT

IFJ. DR. SOLYMOS REZSŐ

Az erdők környezetvédelmi, üdülési, turisztikai hasznát ma még nem tudjuk a fahasználathoz hasonlóan, pénzben kifejezni. Ennek ellenére vitathatatlan, hogy az elmúlt években jelentősen megnőtt a társadalom érdeklődése erdeink közjóléti szolgáltatásai iránt. Az ország üdülőerdeinek 14⁰/₀-a Budapesten található.

Erdészetünk alapfeladata az erdők tartamos fenntartása, egészségének megőrzése. Erdőállományainkkal úgy kell gazdálkodnunk, hogy növekedjen erdeink stabilitása és a különböző károsítókkal szembeni ellenállóképessége. Ökológiai adottságainkat az erdők többcélú hasznosításának igényével, de az üdülési-közjóléti célt előtérbe helyezve kell olyan módon hasznosítani, hogy az ökonomiailag is megfeleljen napjaink követelményeinek.

A budapesti erdészet 3860 ha üzemi és 930 ha megmaradt zöldövezeti területen gazdálkodik. Az erdők a budai oldalon nagyrészt összefüggőek, a pesti oldalon szétszórtan helyezkednek el. Erdőgazdálkodási lehetőségeinket és módszereinket alapvetően meghatározza az, hogy az üzemi területek 13 fővárosi kerületben találhatók. A tagok átlagos nagysága 19 ha, az erdőrészteléké 4 ha. A 139 db, 1 ha-nál kisebb és a 377 db, 1—5 ha-os erdőrészlet is jól mutatja, hogy tevékenységünk nagymértékben eltér más, hagyományos erdészetektől. A zöldövezeti erdősítések területe természetvédelmi tulajdonában van, de az erdőtelepítési és ápolási munkákat a

budapesti erdészet végzi. A 930 ha zöldövezeti erdőtelepítés 10 fővárosi kerületet érint.

A *faállományok élőfakészlete megközelíti a 600 ezer m³-t*. Évi folyónövedéke 5,4 m³/ha. Éves fakitermelésünk 1 ha-ra vetítve nem haladja meg az 1,4 m³-t, ami körülbelül egyharmada az országos átlagnak. A budai oldalon a középkorú és az idős állományok dominálnak. A pesti területeken erdeink fele még nem érte el a tisztítási kort, mivel itt — a zöldövezeti program keretében — közel 900 ha új erdőt telepített az erdészet. Az erdőterület 28⁰/₀-a tölgyes, 3⁰/₀-a bükkös, 11⁰/₀-a cseres, 15⁰/₀-a akácós, 14⁰/₀-a fenyves.

Erdeink egészségi állapotáról megállapítható, hogy a környezeti ártalmak hatására, egyre növekvő károsodások jelentkeznek. Több tényező együttes hatására: erdeinkben a biológiai egyensúly felbomlott. Az elmúlt években fokozott mértékben jelentkezett a légszennyezés és az utak melletti sófelhalmozódás káros hatása. A pesti oldalon a vízrendezés jelentős talajvízszint-csökkenést okozott. Az emberi beavatkozásokon kívül, a budai tölgyesekben is jelentős a kocsánytalan tölgy hervadásos betegségének hatása. Mindezek eredményeként, napjainkban mintegy 12 000 m³ lábon száradt, vagy a pusztulás jeleit mutató fa áll területeinken. Erdünk egészségi állapotát alapvetően befolyásolja még a nagyarányú sarjeredet, valamint a — több mint 400 ha-t kitevő — 100 évesnél lényegesen idősebb, túltartott faállomány.